

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 147/2019

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Vincentom Lechmanom, advokátska kancelária, Popradská 80, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 588/2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 588/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v spore vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 588/2015. Napadnuté konanie pred okresným súdom začalo 16. septembra 2015 návrhom na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 621,55 € s príslušenstvom, resp. žalobným návrhom o zaplatenie 621,55 € s príslušenstvom.

Okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku svojou výzvou z 18. januára 2016, t. j. po 4 mesiacoch odo dňa začatia konania. Následne súd po zaplatení súdneho poplatku vydal 11. februára 2016 platobný rozkaz sp. zn. 17 C 588/2015.

Žalovaný v 2. rade podal 4. marca 2016 proti vydanému platobnému rozkazu odpor (datovaný 1. marca 2016) a žalovaný v 1. rade 4. marca 2016 (datovaný 2. marca 2016).

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu podala 6. apríla 2016 vyjadrenie k takto podaným odporom žalovaných, a to v zmysle prípisu súdu z 22. marca 2016 doručeného právnenému zástupcovi 29. marca 2016.

Prvé pojednávanie okresný súd v spore samom nariadil na 6. február 2017, t. j. približne rok po vydaní platobného rozkazu, resp. po takmer roku a pol od začatia konania. Pojednávanie bolo odročené bez prejednanie sporu z dôvodu ospravedlnenia žalovaných v 1. a 2. rade.

Okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 27. marec 2017, ktoré však bolo opätovne odročené bez prejednanie sporu z dôvodu ospravedlnenia žalovaného v 2. rade. Nový termín pojednávania nebol určený.

Zástupca sťažovateľky sa prostredníctvom informačnej kancelárie okresného súdu dopytoval termínu ďalšieho pojednávania, pričom následne dostal informáciu, že 3. januára 2018 bol spor pridelený na prejednanie novej sudkyňi JUDr. Júlii Malegovej.

Zástupca sťažovateľky, rešpektujúc skutočnosť pridelenia sporu novému sudcovi a potrebou oboznámenia sa s ním, podal 12. septembra 2018 žiadosť o urýchlené konanie v spore samom, keďže v spore samom sa od posledného nariadeného termínu pojednávania

(27. marec 2017) nekonalo viac ako 1,5 roka a od podania žaloby tak bez prejednávania sporu na pojednávaní uplynuli tri roky.

Napriek tejto žiadosti zástupcu sťažovateľky okresný súd vo veci ďalej nekonal, a preto sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu podala 12. februára 2019 sťažnosť na postup súdu z dôvodu prietáhov. Predseda okresného súdu túto sťažnosť posúdil ako dôvodnú (list Spr. 43/2019 zo 14. februára 2019).

3. Podľa sťažovateľky zo strany okresného súdu tak došlo k zbytočným prietahom v trvaní minimálne 21 mesiacov, t. j. takmer 2 roky, hoci sťažovateľka je toho názoru, že tieto prietahy trvali dlhšiu dobu, keďže od podania žaloby uplynuli ku dňu podania tejto sťažnosti približne 3 roky a 7 mesiacov.

3.1 Doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní podľa sťažovateľky nezodpovedá označeným ústavným právam. Z označených ústavných práv, ako aj z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku pre všetky súdy podľa slov sťažovateľky vyplýva povinnosť postupovať rýchlo a bez prietáhov v priebehu celého súdneho konania bez ohľadu na skutočnosť, či výsledkom takéhoto postupu je jeho procesné rozhodnutie alebo rozhodnutie vo veci samej.

3.2 K právnej a faktickej zložitosti sa sťažovateľka domnieva, že po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov v civilných veciach. Z pohľadu procesnej a skutkovej zložitosti taktiež zásadne nevybočuje z bežnej agendy všeobecných súdov.

3.3 K správaniu strany sporu sťažovateľka uvádza, že dosiaľ nevykonala úkon, ktorý by znamenal zbytočné naťahovanie sporu, resp. oddialenie vydania jeho rozhodnutia.

3.4 K postupu súdu sťažovateľka poukazuje na skutočnosti už uvedené, a to najmä na nečinnosť súdu od marca 2017 do januára 2018, keď bola vec pridelená novému sudcovi, a následne na obdobie od januára 2018 dosiaľ.

4. Sťažovateľka navrhla vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil:

„Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/588/2015 porušené boli.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Košice II, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/588/2015 konal bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie v sume 2 000,- EUR (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

6.1 Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

6.2 Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom ústavný súd akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými prieťahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas

trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr. III. ÚS 123/02).

6.3 Obdobne i Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k právu na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma primeranosť lehoty (reasonable time) konania v rámci konkrétnych okolností prípadu, aplikujúc pritom štyri základné kritériá pre posúdenie primeranosti danej lehoty: zložitosť veci, správanie sťažovateľa, postup štátnych orgánov a význam sporu pre sťažovateľa (pozri napr. Sürmeli v. Nemecko, č. 75529/01, rozhodnutie ESLP z 8. 6. 2006, bod 128; Frydlender v. Francúzsko, č. 30979/96, rozhodnutie ESLP z 27. 6. 2000, bod 43).

6.4 Ústavný súd však poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. III. ÚS 91/04 alebo II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. I. ÚS 46/01, III. ÚS 92/03 alebo I. ÚS 149/02, príp. III. ÚS 372/09). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v III. ÚS 199/02 alebo I. ÚS 57/01).

6.5 V duchu záverov deklarovanych v predchádzajúcom bode ústavný súd ani v minulosti nepovažoval postup všeobecného súdu v sporovom konaní po uplynutí jedného roka od podania žaloby na tomto súde do podania sťažnosti ústavnému súdu za taký postup, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako prietahy v konaní takej intenzity, ktorá by zakladala porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri IV. ÚS 147/04).

6.6 Z najnovšej judikatúry možno odkázať na uznesenie sp. zn. II. ÚS 715/2017 z 15. novembra 2017, ktorým ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti sťažnosť na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keďže ústavný

súd vyhodnotil dĺžku nečinnosti súdu od 11. marca 2015 do 22. septembra 2017 (do podania sťažnosti ústavnému súdu), t. j. 30 mesiacov, ako dĺžku, ktorá nesignalizuje porušenie označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, pričom ústavný súd uviedol: „Pri rozhodovaní ústavný súd vychádza aj z charakteru... konania... Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo dosiaľ k fakultatívnemu nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom zistiteľným z pohľadu sťažovateľa, ešte samo osebe neznamená, že odvolací súd je vo veci úplne nečinný. Ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku odvolacieho konania od predloženia veci odvolaciemu súdu (11. marca 2015, pozn.) do podania tejto sťažnosti (22. septembra 2017, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na krajským súdom oznámený predpokladaný termín rozhodnutia vo veci (december 2017, pozn.)... Po preskúmaní sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého odvolacieho konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.“

6.7 Ústavný súd obdobne v civilnoprávnej veci, predmetom ktorej boli peňažné nároky sťažovateľa a v ktorej bol na počiatku konania vydaný zmenkový platobný rozkaz a následne (po podaných námietkach) sa konalo vo veci samej, rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 123/2018 z 15. februára 2018 o neopodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa, pričom „ústavný súd vyhodnotil ako nečinnosť okresného súdu obdobie celého roka 2016 a obdobie 11 mesiacov roka 2017 (do podania sťažnosti ústavnému súdu), teda spolu obdobie 23 mesiacov nečinnosti. Ústavný súd nepokladal obdobie roku 2015 (od podania sťažovateľom podaného návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu dňa 13. 2. 2015 do konca roka 2015) za obdobie nečinnosti okresného súdu, keďže v tomto období okresný súd jednak vydal dňa 12. 6. 2015 zmenkový platobný rozkaz č. 3 CbZm 62/2015-31, ktorý bol právnenému zástupcovi sťažovateľa doručený 24. 6. 2015, ako aj doručoval sťažovateľovi námietky žalovaných a sťažovateľ mal priestor na podanie

vyjadrenia k námietkam, kde toto obdobie nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu... Ústavný súd konštatuje, že výsledné namietané obdobie nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní nemožno posúdiť ako priet'ahy takej intenzity, ktoré by zakladali porušenie s'ťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.“.

6.8 Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESĽP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESĽP, v zmysle ktorých ESĽP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní s'ťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESĽP z 12. októbra 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

7. Aplikujúc popísané východiská na vec s'ťažovateľky, ústavný súd nevyhodnotil celé obdobie trvania napadnutého konania (t. j. od 16. septembra 2015, keď s'ťažovateľka podala návrh na vydanie platobného rozkazu, do 12. apríla 2019, keď bola ústavnému súdu doručená táto ústavná s'ťažnosť) ako nečinnosť okresného súdu alebo ako neospravedliteľné priet'ahy v konaní.

7.1 Obdobie od septembra 2015 (od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu) do marca 2017 (keď sa malo uskutočniť pojednávanie) nemožno vyhodnotiť ako nečinnosť okresného súdu, keďže ten v tomto období konal (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, vydanie platobného rozkazu, nariadené dve pojednávania) a možno badať snahu okresného súdu o postup bez zbytočných priet'ahov.

7.2 Ústavný súd by ako nečinnosť okresného súdu mohol vyhodnotiť obdobie od 27. marca 2017 (keď sa malo uskutočniť pojednávanie) do 12. apríla 2019,

keď sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť ústavnému súdu. Avšak i v období týchto 25 mesiacov, v rámci ktorých treba priznať, že okresný súd navonok neučinil žiaden relevantný úkon vedúci k rozhodnutiu veci, je nutné počítať s ospravedlniteľným časom na štúdium veci samej zo strany novej zákonnej sudkyne, ktorej bola vec pridelená 3. januára 2018. Nie je bez relevancie ani skutočnosť, že predseda okresného súdu sťažnosť sťažovateľky na prietahy v napadnutom konaní posúdil ako dôvodnú, o čom ju listom sp. zn. Spr. 43/2019 zo 14. februára 2019 informoval, a je preto opodstatnené poskytnúť predsedovi okresného súdu primeraný čas na zjednanie nápravy.

7.3 Zohľadniac (i) sťažovateľkou opísaný skutkový stav a chronológiu úkonov v predmetnom napadnutom konaní, (ii) charakter skutkového stavu, (iii) posudzované kritériá v konaní o ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a (iv) ustálenú judikatúru ústavného súdu a ESLP, ústavný súd konštatuje, že výsledné namietané obdobie nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní nemožno posúdiť ako prietahy takej intenzity, ktoré by zakladali porušenie sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7.4 Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými prietahmi.

8. Vzhľadom na dosiaľ prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2019